

Høringsnotat

Forslag om endring av lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven)

Høringsfrist: 15. mai 2017

Innhold

Høringsnotat	1
1. OVERSIKT OVER HØRINGSNOTATETS FORSLAG	3
2. GJELDENE RETT	3
3. BAKGRUNN	3
4. DEPARTEMENTETS VURDERING.....	4
4.1 Mulighet for omplassering.....	4
4.2 Gjennomføringstidspunkt for omplassering eller salg og klage på vedtak... 	5
4.3 Forholdet til eiendomsretten.....	5
4.4 Dekning av kostnader	6
5. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER	7
6. FORSLAG TIL LOVENDRINGER	7

1. OVERSIKT OVER HØRINGSNOTATETS FORSLAG

Etter dyrevelferdsloven § 32 kan Mattilsynet eller politiet etter vedtak ta dyr i midlertidig forvaring eller på annen måte sørge for at dyret får nødvendig tilsyn og stell. Midlertidig forvaring av dyr skal ikke vare lenger enn nødvendig. Dersom tilsynsmyndigheten finner at dyret ikke kan leveres tilbake til eier, skal dyret avlives.

Hvis eier samtykker, kan dyret likevel omplasseres eller selges. Bestemmelsen innebærer altså at Mattilsynet ikke uten eiers samtykke kan omplassere eller selge dyr som er tatt i midlertidig forvaring.

Etter tidligere dyrevernlov, som gjaldt fram til 2010, kunne tilsynsmyndigheten bestemme at dyr skulle omplasseres eller selges dersom de ikke kunne leveres tilbake til eier, uavhengig av om eier samtykket eller ikke.

I dette notatet fremmes forslag til lovendring som igjen vil gi Mattilsynet mulighet til å omplassere eller selge dyr som er tatt i midlertidig forvaring, selv om eier ikke gir sitt samtykke.

Samtidig foreslås regler om dyreholders ansvar for kostnader til avliving og forlenget midlertidig forvaring når gjennomføring av salg, omplassering eller avliving blir utsatt som følge av klage.

2. GJELDENDE RETT

Lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven) fastsetter at dyr ikke kan selges eller omplasseres til andre mot eiers vilje, selv om eier av dyrevelferdsmessige årsaker ikke gis anledning til selv å beholde dyret.

Dyrevelferdsloven § 32 tredje ledd lyder:

"Midlertidig forvaring av dyr skal ikke vare lenger enn nødvendig. Dersom tilsynsmyndigheten finner at dyret ikke kan leveres tilbake til eier, skal dyret avlives. Hvis eieren samtykker, kan dyret likevel omplasseres eller selges."

Dyrevelferdsloven § 32 fjerde ledd har bestemmelser om kostnadsdekning. Kostnader til gjennomføring av pålegg, herunder midlertidig forvaring, kan kreves dekket av dyreholder. Kostnader til avliving etter § 32 tredje ledd kan imidlertid ikke kreves dekket av dyreholder.

3. BAKGRUNN

I dyrevelferdssaker vil myndighetene ofte gå inn med veiledning og/eller vedtak om å rette på mangelfulle forhold. Dersom vedtak ikke etterleves, eller situasjonen eller manglene er meget alvorlige, kan det være behov for å avlive dyr eller avvikle dyreholdet helt eller delvis.

I tilfeller der Mattilsynet eller politiet vurderer det som nødvendig, kan dyr etter vedtak tas i midlertidig forvaring eller det kan iverksettes andre tiltak for å sikre at dyr får nødvendig tilsyn og stell.

Den tidligere dyrevernloven åpnet for at tilsynsmyndigheten kunne avgjøre om dyr som var tatt i midlertidig forvaring, skulle leveres tilbake, selges, omplasseres eller avlives.

Dagens dyrevelferdslov er en forholdsvis ny lov som trådte i kraft 01.01.2010. Vurderingen som lå til grunn for at dyr ikke skulle kunne omplasseres mot eiers vilje, var at selv om tilsynsmyndigheten overtar ansvaret for dyret, blir ikke eiendomsretten til dyret automatisk overført. Eiers samtykke ble derfor vurdert som nødvendig ved omplassering.

Mattilsynet, Rådet for dyreetikk og dyrevernorganisasjoner har tatt til orde for at § 32 bør endres slik at omplassering/salg igjen blir mulig, selv om eier motsetter seg det.

Etter gjeldende dyrevelferdslov kan kostnader ved midlertidig forvaring kreves dekket av dyreholder. Avlivning av dyr som Mattilsynet mener ikke kan tilbakeføres til eier, kan i dag ikke gjennomføres for dyreholders regning. Det innebærer at Mattilsynet må betale for avlivningen.

4. DEPARTEMENTETS VURDERING

4.1 Mulighet for omplassering

Departementet legger til grunn at det vil være en klar forutsetning for at dyr skal kunne omplasseres av Mattilsynet, at det finnes personer eller organisasjoner som er villige til å overta et dyr som skal omplasseres på ganske kort varsel. Dersom dette ikke finnes, må dyret avlives. Dette følger av lovens bestemmelser om at midlertidig forvaring ikke skal vare lenger enn nødvendig.

Departementet har vurdert om hensynet til respekt for dyr og dyrs egenverdi tilsier at alle dyrearter bør vurderes likt når det gjelder omplassering. Det kan være flere legitime grunner til at ulike dyrearter kan bli behandlet ulikt i valget mellom avlivning og omplassering/salg. Grunnene kan være praktiske, økonomiske eller følge av bestemmelser i annet regelverk. I denne sammenheng er det naturlig å skille mellom produksjonsdyr og kjæledyr/hobbydyr/sportsdyr. Produksjonsdyr slaktes/avlives ofte i relativt ung alder som en naturlig del av driften, og omplassering er mindre aktuelt for slike dyr.

Omplassering vil alltid være avhengig av om noen vil overta dyret. Mulighetene varierer avhengig av hvor behovet måtte oppstå. I områder med tett befolkning er mulighetene for å finne en ny eier til kjæledyr større enn der folk bor mer spredt. Noen dyrearter og raser er enklere å omplassere enn andre. Hunder kan være lettere å omplassere enn katter, og små hunder omplasseres lettere enn store. Videre varierer de frivillige organisasjonenes engasjement og muligheter fra område til område. Også disse må forholde seg til de forutsetninger som eksisterer i sitt område for å finne egnede mottakere av

omplasseringsdyr.

En lovendring som gir Mattilsynet mulighet til å omplassere eller selge dyr som ikke skal tilbakeføres til eieren, vil dermed bli praktisert situasjonsbetinget og med ulik håndtering av forskjellige dyrearter. Mattilsynet vil ikke kunne oppstalle dyr lenge for å forsøke å finne egnet person til å overta dyret. Omplassering eller salg vil derfor kun være et alternativ dersom det finnes mennesker eller organisasjoner som er villige til å overta dyr på ganske kort varsel.

Mattilsynet vil i hver sak gjøre en konkret vurdering av om dyret er egnet for omplassering eller salg, særlig ut fra hensynet til dyrets velferd, helse, alder og sosialisering overfor mennesker. Det må også vurderes om arten eller rasen er tillatt holdt i Norge. Uegnede dyr må avlives relativt raskt. Tilsvarende opplyser politiet at sakene med omplassering etter hundeloven (lov 4. juli 2003 nr. 74 om hundehold) er prioritert for å få rask saksbehandling og lavest mulig kostnader.

4.2 Gjennomføringstidspunkt for omplassering eller salg og klage på vedtak

Det er i dag sjelden at dyreholder får medhold i en klage på vedtak om at dyr ikke skal tilbakeføres. Det er ingen grunn til å tro at en lovendring vil endre på dette. Den beste sikkerheten mot slik omgjøring, er god saksbehandling som ikke gir grunnlag for klage.

Departementet legger likevel til grunn at omplassering eller salg ikke skal skje før en eventuell klage på slikt vedtak er behandlet. Også ved klage på et vedtak om avliving må utsatt gjennomføring vurderes. Mattilsynet bør i alle tilfeller søke å avklare raskt om dyreholder eller eier vil påklage vedtaket, og foreta rask klagesaksbehandling for å unngå at midlertidig forvaring trekker ut i tid. På denne bakgrunn foreslår departementet å ta inn en henvisning til forvaltningslovens regler om utsatt iverksetting av vedtak, og en bestemmelse om at dersom vedtak om salg eller omplassering blir påklaget, skal gjennomføringen utsettes til klagen er avgjort.

Når Mattilsynet tar dyr i forvaring benyttes ofte midlertidige mellomløsninger der beredskapsvert, dyrekennel eller frivillige organisasjoner ivaretar dyr under saks- og klagebehandling. I slike tilfeller bør det foreligge en skriftlig avtale med Mattilsynet om at myndighetene fortsatt har disposisjonsrett over dyret og kan tilbakeføre det til opprinnelig eier.

4.3 Forholdet til eiendomsretten

Dagens dyrevelferdslov trådte i kraft 1. januar 2010. I forarbeidene (Ot.prp. nr. 15 (2008-2009) om dyrevelferdsloven) ble det fremholdt at en ansvarsoverdragelse til tilsynsmyndigheten i forbindelse med vedtak om midlertidig forvaring, ikke innebærer at eiendomsretten til dyret overføres. Departementet mente derfor at tilsynsmyndigheten ikke kunne gis anledning til å selge eller omplassere dyr uten eiers samtykke. Departementet har nå kommet til at vernet av eiendomsretten ikke kan hindre salg eller omplassering av

dyret når forholdene er slik at dyret ikke kan leveres tilbake til eier, og alternativet ville være å avlive dyret. Eierne må selv bære risikoen for de forholdene som førte til at Mattilsynet måtte gripe inn. Videre vises til at verdien av dyr i form av salgssum ved et eventuelt salg vil tilfalle dyreeier, med fratrekk av de utgifter som eier må svare for.

Etter lov 4. juli 2003 nr. 74 om hundehold (hundeloven) kan politiet på nærmere vilkår ta hånd om, omplassere, selge eller om nødvendig avlive hunder. Ot.prp. nr. 48 (2002- 2003) om lov om hundehold har ingen spesiell omtale av spørsmålet om forholdet til eiendomsretten når politiet beslutter å avlive, omplassere eller selge en hund. Mattilsynet har innhentet nærmere informasjon fra Politidirektoratet og Oslo politidistrikt om politiets håndtering av saker om hunder som tas i forvaring med hjemmel i hundeloven. I følge Politidirektoratet ligger det implisitt i et vedtak om at hunden ikke skal tilbake til eier, at eier mister råderetten over hunden og derfor heller ikke kan bestemme hva som skal skje med den. Det måtte stått i loven dersom det motsatte var tilfellet.

Dyr, ikke minst hund og hest, kan ha stor økonomisk verdi, både som sportsdyr og som avlsdyr. Verdien er blant annet avhengig av om dokumentasjon på identitet, dyrehelse, avstamning og prestasjoner foreligger og kan overføres til ny eier. Salg bør foretrekkes fremfor omplassering av hensyn til dekning av utgifter ved saken, av hensyn til at eier skal få et økonomisk oppgjør og for å sikre en seriøs ny eier. Særlig hest er kostbart å holde og krever stor kompetanse hos mottakeren. Ved salg eller omplassering må Mattilsynet være ekstra oppmerksom på om mottakeren har muligheter og evner til å ta seg av dyret.

Verdien av dyr i form av eventuell inntekt fra et salg bør tilfalle dyreeier, med fratrekk av de utgifter som har påløpt i tilknytning til midlertidig forvaring og gjennomføring av salget. Valget mellom omplassering, salg, slakt eller avlivning vil i stor grad være avhengig av praktiske og økonomiske forhold i det enkelte tilfellet. Det understrekes likevel at dyr med større økonomisk verdi i utgangspunktet skal selges, slik at verdien med fratrekk av utgifter vil tilfalle eieren. I disse tilfellene må Mattilsynet altså måtte gjøre et større arbeid for å få solgt dyret.

Endring av dyrevelferdsloven § 32 vil bringe oss tilbake til en slik bestemmelse som gjaldt før 01.01.2010 og innebærer således ikke en helt ny ordning. Erfaringer fra den gamle ordningen viste at denne bestemmelsen ikke var omstridt.

4.4 Dekning av kostnader

Kostnader til tilsyn og stell i forbindelse med vedtak om midlertidig forvaring, kan i henhold til dyrevelferdsloven § 32 fjerde ledd kreves dekket av dyreholderen. Dersom vedtaket om midlertidig forvaring påklages, og siden oppheves, vil dyreholder ikke bli belastet utgiftene.

Mattilsynet tar i dag ansvar for kostnadene fra vedtaket om å selge, omplassere eller avlive dyret er fattet, og til vedtaket er gjennomført. Departementet finner det riktig å utvide kostnadsansvaret til dyreholder, slik at dennes ansvar også omfatter utgifter til avliving

dersom det fattes vedtak om dette, samt utgifter til midlertidig forvaring av dyr i den perioden et vedtak om salg, omplassering eller avliving blir utsatt som følge av klage. Dersom eieren er en annen enn dyreholderen, og det er eieren som har klaget på vedtaket, bør imidlertid denne være ansvarlig for disse kostnadene.

Departementet foreslår i tillegg å klargjøre i loven at dersom dyret blir solgt, skal salgssummen utbetales til eieren, men med fradrag av kostnader til forvaring og gjennomføring av salget.

5. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Den foreslåtte endringen av § 32 tredje ledd gir Mattilsynet en rett, men ikke en plikt til å omplassere eller selge dyr. Det forventes derfor ikke at lovendringen vil få vesentlig betydning for utgiftene i forbindelse med midlertidig forvaring av dyr som ikke skal tilbake til dyreholderen. Lovendringen vil ikke påvirke verken begrunnelsen for å ta dyr i midlertidig forvaring, eller vurderingen av om dyret kan tilbakeføres. Det forventes heller ikke at det blir noen større økning i antall dyr som blir omplassert. Dette fordi det er relativt få saker der dyreeier motsetter seg omplassering eller salg etter at Mattilsynet har bestemt at dyret ikke kan tilbakeføres.

I enkelte tilfeller bruker Mattilsynet en del tid og ressurser på å finne ut om dyreeier er villig til å la dyret bli omplassert. Muligheten for å omplassere dyr uten eiers samtykke vil derfor i noen tilfeller kunne medføre at vedtaket om omplassering blir fattet raskere, slik at tiden for midlertidig forvaring blir kortere og omplasseringen gjennomføres tidligere.

Forslaget om at dyreholder er ansvarlig for utgifter til avliving og at dyreholder eller eier er ansvarlig for utgifter til forlenget midlertidig forvaring i de tilfeller et vedtak om salg, omplassering eller avliving blir påklaget, vil føre til noe økte kostnader for den enkelte dyreholder eller eier dette gjelder, med en tilsvarende besparelse for staten.

6. FORSLAG TIL LOVENDRINGER

I lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven) foreslås følgende endringer:

§ 32 tredje ledd skal lyde:

Midlertidig forvaring av dyr skal ikke vare lenger enn nødvendig. Dersom tilsynsmyndigheten finner at *dyr som er tatt i midlertidig forvaring ikke kan leveres tilbake til eier eller dyreholder, kan tilsynsmyndigheten fatte vedtak om salg, omplassering eller avliving av dyret. Om utsatt iverksetting ved klage gjelder forvaltningsloven § 42. Dersom vedtak om salg eller omplassering blir påklaget, skal gjennomføringen utsettes til klagen er avgjort.*

§ 32 fjerde ledd skal lyde:

Tiltak etter første og andre ledd, samt vedtak om avliving etter tredje ledd, kan gjennomføres for dyreholders regning. *Dyreholderens ansvar for kostnader til midlertidig forvaring omfatter også kostnader til forvaring av dyr i den perioden iverksettelsen av et vedtak om salg, omplassering eller avliving blir utsatt som følge av klage. Dersom eieren er en annen enn dyreholderen, og iverksettelsen av vedtaket er utsatt som følge av klage fra eieren, blir denne ansvarlig for kostnadene nevnt i annet punktum. Dersom dyret blir solgt, skal salgssummen utbetales til eieren, men etter at tilsynsmyndigheten har gjort fradrag for å dekke kostnadene til forvaring og gjennomføring av salget.* Skyldige beløp er tvangsgrunnlag for utlegg.

Merknader til bestemmelsene

§ 32 tredje ledd

§ 32 tredje ledd fastslår at midlertidig forvaring ikke skal vare lenger enn nødvendig. Med nødvendig menes at vedtaket må vare tilstrekkelig lenge til å muliggjøre en forsvarlig utredning av saken. Etter at saken er utredet må tilsynsmyndigheten vurdere om det vil være forsvarlig å levere dyret tilbake til eier.

Dersom det etter midlertidig forvaring ikke anses forsvarlig å tilbakeføre dyr til eier, kan tilsynsmyndigheten nå uavhengig av eiers samtykke, fatte vedtak om salg eller omplassering, dersom avliving ikke er et ønsket alternativ.

Ved klage gjelder forvaltningslovens regler om utsatt iverksettelse. Tilsynsmyndigheten må som tidligere gjøre en selvstendig vurdering av om dyr skal avlives før eventuell klage på vedtak om avlivning er behandlet. Dersom vedtak om salg eller omplassering påklages, skal gjennomføringen utsettes til klagen er avgjort.

§ 32 fjerde ledd

Kostnader ved tiltak etter § 32 første og andre ledd skal som i dag dekkes av dyreholder. Dyreholder må med endringen også svare for kostnader til avliving. Videre foreslås at dyreholderens ansvar for kostnader til midlertidig forvaring omfatter kostnader til forvaring av dyr i den perioden iverksettelsen av et vedtak om salg, omplassering eller avliving blir utsatt som følge av klage. Dersom eieren er en annen enn dyreholderen, og iverksettelsen av vedtaket er utsatt som følge av klage fra eieren, er det denne som blir ansvarlig for disse kostnadene. Ved eventuelt salg av dyr, vil dyreeier ha rett til å få utbetalt overskudd etter salgssum, fratrukket de kostnader som har påløpt i forbindelse med forvaring og gjennomføring av salget.